

زیمبابوه

شمشیرها یا خیش گاو آهن

بهرام صفوی نیا

هفته‌ی گذشته، لرد سومز، فرما-ندار انگلیسی زیمبابوه، پیروزی رابرت موگابه در اولین انتخابات آزاد و عمومی این کشور را رسماً تبریک گفت. موگابه در آینده‌ی نزدیک و در روز استقلال، انجام وظائف خود را بعنوان نخست‌وزیر زیمبابوه آغاز خواهد نمود.

انتخابات ماه گذشته‌ی زیمبابوه، آخرین مرحله‌ی طرحی بود که نیلا و بعد از هفته‌ها مذاکره و کشمکش بین نمایندگان جبهه‌ی میهنی و دولت انگلستان مورد موافقت طرفین قرار گرفته بود و بر اساس آن میبایست بعد از طی یکدوره‌ی کوتاه مدت گذار، استقلال باین کشور بازگردانده شود.

در زیمبابوه، یکی از آخرین مستعمرات بریتانیا در آفریقا از سالها قبل جنک آزادیبخش علی-نژاد پرستان سفید پوست و حامیان بین‌المللی آن آغاز شده بود. هم‌زمان با گسترش مبارزه اوضاع سیاسی در زیمبابوه نیز تغییر یافت. در سال ۱۹۶۱ حزب ملی دموکراتیک

نوسط جوانان کوموکی از رهبران سیاه پوست این کشور تاسیس گردید. در همین سال رابرت موگابه نیز به حزب پیوست. در سال ۱۹۶۳، رابرت موگابه به دلیل سازشکاری نکومو و اقدامات او برای ائتلاف با اقلیت سفید پوست در این کشور از این حزب جدا شده و به جبهه‌ای که توسط کشیش سیاه پوست سیتوله و بنام "اتحادیه ملی آفریقای-زیمبابوه" (زانو) نامیده می‌شود پیوست و به دبیر کلی آن رسید. بعد از این انشعاب حزب ملی دموکراتیک نیز به "اتحادیه خلق آفریقای زیمبابوه" (زایو) تغییر نام داد. سیتوله بعد از اینکه زانو سیاست رادیکال انقلابی در پیش گرفت از این اتحادیه خارج شد.

از این پس در زیمبابوه رسماً دو جناح زایو به رهبری نکومو و زانو-برهبری موگابه مبارزه علیه رژیم نژاد پرستان اسمیت را آغاز کردند. زایو، سیاستی میان‌رو و محافظه‌کار در پیش گرفته و عمدتاً متکی بر روابط فیصله‌ای بود و زانو، سیاستی رادیکال و مارکسیستی را ادامه داده و خود را بر اساس موازین انقلابی شکل داد. در سال ۱۹۷۶ زمانیکه بان اسمیت طرح کیسینجر برای رودزیا را رد کرد این دو جناح با یکدیگر ائتلاف کرده و جبهه‌ای بنام جبهه‌ی میهنی ایجاد نمودند که هدف آن پیش بردن متحد مبارزه‌ی مسلحانه علیه رژیم رودزیا بود.

در سال گذشته بعد از موفقیت‌های چشمگیر جبهه‌ی میهنی در جنک آزادیبخش، نژاد پرستان سفیدپوست در صدد برآمدند تا با انحصار انتخاباتی قلابی و ساختگی، اکثریت سیاه‌پوست این کشور را نیز ظاهراً در حکومت سهیم کرده و تحت پوشش یک دولت سیاه پوست، بغارت منابع طبیعی این کشور همچنان ادامه دهند.

این انتخابات از ۱۰ تا ۲۰ آوریل ۱۹۷۹ انجام گرفت و اسقف موزوروا، یکی از رهبران مذهبی دست‌نشانده‌ی سفید پوستان اکثریت مطلق آراء را برای تشکیل دولت در این کشور بدست آورد. در این انتخابات ۶۳/۹ درصد مردم شرکت کرده ۲۸ کرسی که برای سفید پوستان در نظر گرفته شده بود همگی نصیب حزب "جبهه‌ی رودزیا" به رهبری بان اسمیت شد. بقیه‌ی ۷۲ کرسی را نیز، همانطور که از قبل پیش‌بینی میشد حزب اسقف موزوروا بنام "شورای متحد ملی آفریقا" و "شورای ملی آفریقا" به رهبری اسقف سیتوله و حزب ملی متحد بین خود تقسیم کردند.

ترکیب احزاب سیاه پوست فوق که همگی کم یا زیاد ساخته و پرداخته‌ی اقلیت سفید پوست بودند، خود کافی بود تا نتیجه‌ی این "انتخابات" رانزد توده‌های زحمتکش سیاه پوستان بی اعتبار سازد. افتتاح این انتخابات بحدی رسید که حتی سازمان ملل متحد و "سازمان وحدت آفریقا" نیز آنرا بی اعتبار اعلام کرده و خود را موظف به پذیرش نتایج آن ندیدند. بنا براین روشن بود که علیرغم اینکه راه‌حلهای میان‌بر، جنک آزادیبخش در زیمبابوه ادامه خواهد یافت و ادامه نیز یافت. جبهه‌ی میهنی هرروزه پیروزیهای بیشتری دست یافته و با اتخاذ سیاست عدم سازش با نژاد پرستان و تبلیغ شعارها و خواسته‌هایی که مستقیماً از فقیرترین افشار زحمتکشان این کشور سرچشمه میگرفت موفق شد پایه‌های توده‌ای خود را هر روز بیشتر گسترش داده و عرصه را بر نژاد پرستان تنگ‌تر کند. هنوز چند ماه از انجام انتخابات قلابی در آوریل ۱۹۷۹ نگذشته بود که نژاد پرستان سفید پوست مجبور شدند با میانجیگری انگلستان جبهه میهنی را دعوت به مذاکره کنند. اروپای غربی و ایالات متحده نیز که در صورت ادامه‌ی جنک منافع خود را در خطر جدی می‌دیدند از این پیشنهادها استقبال انگلستان پشتیبانی کرده و رژیم نژاد پرستان اسمیت را برای پذیرش پیشنهادات خود تحت فشار قرار دادند. مذاکرات در لندن آغاز شد و بعد از هفته‌ها کشمکش به نتیجه رسید.

بر اساس طرح تنظیم شده در این مذاکرات یک فرماندار انگلیسی برای زیمبابوه در مدت آتش‌بس تعیین شد، و طرفین موافقت کردند که دولت آینده را حزبی که اکثریت پارلمان را بدست می‌آورد، تشکیل دهد. از مجموع ۱۰۰ کرسی پارلمان ۲۰ کرسی برای اقلیت ۲۰۰ هزار نفره سفید پوست

و ۸۰ کرسی باقیمانده به اکثریت ۷ میلیونی سیاه پوست اختصاص یافت. احزاب مختلف هر یک جداگانه مبارزه انتخاباتی را آغاز کردند. "زانو" و "زایو" که قبلا در جبهه میهنی مبارزه مشترک علیه نژاد پرستان و استعمارگران را به پیش برده بودند، از یکدیگر جدا شده و دو بلوک اصلی را تشکیل دادند. در کنار آن حزب موزوروا که بسا دیگر سازشکاران سیاه پوست متحد شده و جناح ارتجاع در بین سیاه پوستان را تشکیل میداد، در کنار دو جناح مهم سفید پوست هر یک برای کسب اکثریت به تبلیغ پرداختند.

رادیکال ترین جناح، "زانو" بود. روبرت موگابه در جریان مبارزه انتخاباتی وسیعا بر ایجاد یک جامعه سوسیالیستی و انقلابی جامعه‌ای که در آن مبارزه طبقاتی تا محو کامل استثمار ادامه خواهد یافت تکیه میکرد. و در ضمن هشدار میداد که در صورت خطرناکی که انقلاب را تهدید میکند، آنان را قتل میخواند که تا استقرار یک نظام سوسیالیستی و انقلابی، از مبارزه علیه دشمنان خود چه در داخل خاک کشور و چه در خارج از آن دست نکشد. او که از پشوانه‌های چندین سال مبارزه انقلابی برخوردار بوده و صداقت گفته‌هایش را در طول مبارزه به اثبات رسانده بود، بروشنی از پشتیبانی وسیعتری نسبت به دیگر رفقای برخوردار بود.

جوشوا نکومو، رهبر زایو، مستقیما نیرو را تبلیغ کرده و بر خلاف موگابه انجام انتخابات و نتیجه‌ی آنرا در صورت پیروزی جناح‌های انقلابی سیاه پوست، پایان مبارزه قلمداد میکرد. او تصور میکرد که میتواند توده‌های خسته از جنگ و بی خانمانی، توده‌های در آرزوی آرامش و صلح را با تبلیغ این شعارها به حمایت از خود ترغیب کند.

جناح سوم، اقلیت حامی اسقف موزوروا افشاء شده‌تر و بی آبروتر از آن بود که بتواند مبارزه تبلیغاتی وسیعی در بین اکثریت

محروم سیاه پوستان را دامن بزند. او حداکثر میتوانست به پشتیبانی عده‌ی قلیل و ناچیزی از سیاه پوستان و دو رگه‌های مرفه در شهرها و کسانی که از حاکمیت سفید پوستان بی‌بهره بودند منتفع شده بودند امیدوار باشد.

انتخابات در ماه فوریه انجام گرفت. و نتیجه‌ی آن زیاد غیر قابل انتظار نبود. حزب "زانو" اکثریت مطلق آراء را بدست آورد. در این انتخابات که میتوان آنرا آزادترین انتخابات در قاره‌ی آفریقا دانست، ۹۳ درصد تمام کسانی که حق شرکت در انتخابات را داشتند شرکت کردند و ۶۳ درصد آنها آراء خود را بنام کسی که صنف‌ها ریختند که سالها سفید پوستان از او بعنوان "رهبر باند جانبان تروریست" و "سک‌ها سرخ" نام برده بودند.

رابرت گابریل موگابه، رهبر "جبهه‌ی ملی آفریقا زیمبابوه" اولین نخست‌وزیر سیاه پوست زیمبابوه بود.

باین ترتیب از مجموع ۱۰۰ کرسی پارلمان، ۵۷ کرسی را زانو، ۲۰ کرسی را زایو، ۳ کرسی را اسقف موزوروا و ۲۰ کرسی باقیمانده را سفید پوستان اشغال کردند.

موگابه بعد از اعلام پیروزی در انتخابات اعلام کرد که:

"دولت او تمام کوشش خود را بکار خواهد برد تا بهمه‌ی پیروزدگان و شکست خوردگان احساس امنیت بخشد. دولت او عدالت را رعایت خواهد کرد."

موگابه از هم اکنون لیست کابینه‌ی آینده‌ی زیمبابوه را اعلام کرده است. او خود در کنار پست نخست‌وزیری، وزارت دفاع را نیز بعهده خواهد داشت. وزارت کشور پست مهم دیگر کابینه که در حفظ آرامش آینده‌ی این کشور نقش مهمی خواهد داشت، بعهده‌ی جوشوا نکومو واگذار شده است.

سیمون منوندا، معاون زانو، یکی از رهبران جناح رادیکال این جبهه معاون نخست‌وزیر و وزیر امور خارجه خواهد بود. یکی دیگر از رهبران

جناح رادیکال جبهه اوکارتکره، دبیر کل جبهه وزیر برنامه و بیخرفت و انوکس نکومو وزیر اقتصاد خواهد بود. در کنار این وزیران سیاه پوست دو نفر از سفید پوستان نیز به کابینه‌ی موگابه راه یافته‌اند. وزارت کشاورزی به رئیس اتحادیه‌ی دهقانان زیمبابوه دنیس نورمان واگذار شد. و دیوید اسمیت وزیر اقتصاد سابق در دولت نژاد پرست، بسا وزارت تجارت و صنایع خواهد رسید.

آنچه در نظر اول به لیست کابینه‌ی موگابه، تعجب را بر می‌انگیزد، ترکیب نامتجانس اعضای آنست. در این کابینه از رادیکالترین جناحها تا وزیران سفید پوست وابسته به اقلیت نژاد پرست همه حضور دارند. آیا چنین ترکیبی بیان واقعی اوضاع سیاسی و نتیجه‌ی انتخابات زیمبابوه است و یا گامی بعقب در جهت سازش با سرمایه‌داران و غارتگران؟

نگاهی بوضعیت کنونی زیمبابوه شاید بتواند پاسخی برای این سؤال باشد.

روشن است که هنوز با وجود پیروزی انقلابیون در انتخابات، تمام مواضع حساس اقتصادی در دست سرمایه‌داران و وابستگان به آنهاست. سرمایه‌داران با وجود شکست سختی که در انتخابات خورده‌اند، هنوز از پناهنشسته و برای کسب مجدد آنچه که در سالهای گذشته از دست داده‌اند میکوشند. در این کوشش آنها تنها نیستند. امپریالیستهای اروپایی و ایالات متحده با تمام قوا از آنها پشتیبانی کرده و آمادگی خود را برای حفظ منافعشان اعلام کرده‌اند. منافع

که در گرو حفظ روابط اقتصادی موجود در این کشور است. تمام آن کشورها که سالها از تحریم اقتصادی رودزیا با وجود قطعنامه‌های شداد و غلاظ سازمان ملل، بازار مشترک و سازمان وحدت آفریقا با استفاده از انواع دسایس شانه خالی میکردند. امروز حاضرند با کوچکترین بهانه‌ای، اقتصاد این کشور را دچار چنان تنگناهایی کنند که به شکست دولت موگابه و

بازگشت روابط ستمگرانه‌ی سیاسی گذشته
بیانجامد.

از جانب دیگر اقتصاد این کشور در
سالهای اخیر آنچنان ضعیف شده که
قادر نیست در فرصت زمان کوتاهی
تمام آنچه را که برای بنای اقتصاد
مستقل لازم است، فراهم نماید.

از جانب دیگر در همسایه جنوبی این
کتور، آفریقای جنوبی، رژیم نژادپرست
بونا که هنوز در رأس حکومت است، اعلام
کرده که در صورت مداخله زیمبابوه در
امور داخلی آفریقای جنوبی (منظور حما-
یت زیمبابوه از مبارزین آزادی
خواه در آفریقای جنوبی است)
دست به اقدامات انتقام جویانه
خواهد زد. تمام این مشکلات، موکاه
را وادار کرده که با اتخاذ سیاست
کج دار و مریز در مقابل سرمایه-
داران و آفریقای جنوبی و همچنین
کشورهای امپریالیستی اروپایی، تا
محکمتر شدن پایه‌های دولتش اوضاع
سیاسی را آرام نگهدارد. از همین
رو او بلافاصله بعد از اعلام پیروزی
در انتخابات اعلام نمود که:

"ما نه میخواهیم سرمایه‌های
خصوصی را ملی کنیم و نه
دست به اقدامات انتقام
جویانه خواهیم زد. شمشیر
را به خیش‌گاو آهن تبدیل
خواهیم کرد."

بعلاوه او به سرد سوز فرماندار
انگلیسی زیمبابوه پیشنهاد کرد، که
مدت ماوریتش را تمدید کرده و اعلام

کرده که بعنوان چهل و دومین کشور
به کشورهای مشترک‌المنافع انگلستان
(کامنولث) خواهد پیوست.

موکابه سعی کرده با این وعده‌ها
و با شرکت دو تن از سفید پوستان
در کابینه موقتا از شدت تحریکات
و اقدامات تلافی جویانه‌ی سرمایه-
داران و متحدین امپریالیست آن کاسه
و زمینه را برای تثبیت دولت خود
آماده سازد. اما لازم به توضیح
است که این اقدامات در صورت عدم
پی گیری اقدامات انقلابی نتیجه‌ی
معکوس داشته و به تضعیف دولت-ست
وی و فرصت دادن به ارتجاع نیوز
خواهد انجامید.

با پیروزی انتخابات، نیروهای
انقلابی زیمبابوه اولین مرحله
برای ادامه‌ی انقلاب در زیمبابوه را
پشت سر گذاشته‌اند. پیش شرطهای
رسیدن به هدف آماده است. صداقت
انقلابی توده‌ها، برخورداری از پیشینه
توده‌ای و...

آنچه از این پس تعیین کننده خواهد
بود، هوشیاری آنها، پی کیسری در
انجام خواسته‌های اکثریت توده‌های
زحمتکش و تسخیر مراکز قدرت اقتصادی
است. تجربه زیمبابوه، در این مورد
بسیار آموزنده خواهد بود ●